

Sygn. akt XIV C 1367/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 07 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Pile

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Przemysław Okowicki

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Perlicjan

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2019 r. w Pile

sprawy z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w T.

przeciwko Skarbowi Państwa – Staroście (...) i Wojewodzie (...)

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Wojewodę (...) na rzecz powoda Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w T. kwotę 129.909 (sto dwadzieścia dziewięć tysięcy dziewięćset dziewięć) zł z ustawowymi odsetkami od dnia 07 października 2019 r. do dnia zapłaty;
2. w pozostałym zakresie powództwo oddala;
3. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Wojewodę (...) na rzecz powoda Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w T. kwotę 12.184,82 (dwanaście tysięcy sto osiemdziesiąt cztery i 82/100) zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Przemysław Okowicki

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 03 grudnia 2014 roku (data wpływu do Sądu) strona powodowa Spółdzielnia (...) w T. skierowanym Przeciwko Skarbowi Państwa- Staroście (...) oraz Skarbowi Państwa- Wojewodzie (...) wniosła o zasądzenie od pozwanych na jej rzecz kwoty 167.840,00 zł tytułem odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez wydanie z naruszeniem prawa ostatecznej decyzji Kierownika Urzędu Rejonowego w T. z dnia 13 maja 1995 r. znak GG- (...) wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wydania wyroku zasądzonego odszkodowanie do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz strony powodowej kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając powyższe stanowisko powód wskazał, że w następstwie wydania z naruszeniem prawa ostatecznej decyzji Kierownika Urzędu Rejonowego w T. z dnia 13 maja 1995 r., znak GG- (...), zostało naruszone prawo własności powoda do nieruchomości oznaczonej nr ewidencyjnym (...) o łącznej powierzchni 0,2100 ha położonej w T. (k. 2-6).

W odpowiedzi na pozew z dnia 23 lutego 2015 r., pozwany wniosł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Wojewodę (...) oraz Starostę (...) kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że kwestionuje w całości powództwo co do zasady oraz co do wysokości. Pozwany podniósł także, że powództwo nie zostało przez powoda udowodnione, bowiem powód nie wykazał spełnienia przesłanek odpowiedzialności pozwanego w szczególności szkody oraz jej wysokości, jak również adekwatnego związku przyczynowego między wskazanym zdarzeniem a szkodą. Nadto wskazał, że od wydania decyzji z dnia 13 maja 1995 upłynęło 10 lat, wobec czego zgłosił zarzut przedawnienia roszczenia (k. 51-56).

Pismem z dnia 16 października 2018 r., odpowiadając na zobowiązanie Sądu z dnia 11 marca 2019r., powód wskazał jako właściwe statio fisci Skarbu Państwa w niniejszym postępowaniu Starostę (...). Wskazując jednocześnie, że określając w pozwie stronę pozwaną powód miał na uwadze, iż Skarb Państwa jest jednolitą i scaloną instytucją stanowiącą jeden podmiot, a zatem, że niezależnie od wielości wskazanych w pozwie i orzeczeniu sądowym jednostek organizacyjnych stroną zawsze jest Skarb Państwa (k. 478-478v).

W piśmie procesowym z dnia 15 marca 2019 roku powód wykonując zobowiązanie Sądu z dnia 05 marca 2019 roku ostatecznie wskazał jako właściwe statio fisci Skarbu Państwa w przedmiotowej sprawie- Wojewodę (...) (k. 489).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strona powodowa na mocy aktu notarialnego sporządzonego dnia 24 maja 1990 przed notariuszem M. R. A numer (...) na rok 1990 nabyła od Skarbu Państwa wskutek zamiany gruntów własność działki nr (...), o powierzchni 5,235 m2, położonej w miejscowości T. przy ul. (...). Działka ta była obciążona prawem dożywotniego użytkowania na rzecz Państwa J. i K. G. na podstawie decyzji Naczelnika Miasta i Gminy T. nr (...) z dnia 27 października 1983 roku.

Należy wskazać, że J. i K. G. nabyli od J. I. na mocy umowy sprzedaży z dnia 01.09.1969 r., nieruchomości zapisaną w KW nr (...) o pow. 7,2500 ha, która stanowiła działki o numerach: 791a, 311, 317. Co więcej J. i K. G. nabyli od osoby trzeciej w dniu 28 kwietnia 1972 roku kolejne działki – (...), 225 stanowiące łączną powierzchnię 1,9400 ha. Następnie ww. działki zostały odłączone z księgi wieczystej nr (...) i przyłączone do księgi o nr (...). Zatem obszar całkowity nieruchomości stanowił powierzchnię 9,1900 ha, na który składały się działki o nr(...), (...), (...), (...),(...).

dowód: kserokopia aktu notarialnego A numer (...) na rok 1990, (k.39-41), kserokopia księgi wieczystej o nr KW (...), (k.319-326).

Następnie dotychczasowi właściciele wnieśli o podział działki nr (...) o powierzchni 0,9200 ha na działki (...) o powierzchni 0,9211 ha. Przedmiotowy podział ujawniono w księdze wieczystej w dniu 26 maja 1973 roku. Wówczas zwiększył się także obszar całkowity nieruchomości o 0,0011 ha.

Następnie dnia 01 lutego 1974 roku odłączono z księgi działkę o nr (...), stanowiącej powierzchnię 0,0748 ha, po czym wpisano ją do KW nr (...). Po wydzieleniu ww. działki obszar całkowity w KW nr (...) wynosił 9,0410 ha. Nadto w roku 1981 dokonano kolejnego podziału nieruchomości. Wówczas podzielona została działka o nr (...) na następujące działki: (...), (...). W następstwie podziału ww. działki dokonano zbycia działki o nr (...) stanowiącej powierzchnię 0,0741 ha do KW nr (...). Spowodowało to, że obszar całkowity nieruchomości zmniejszył się do 8,9669 ha i obejmował działki nr: (...), (...), (...), (...), (...), (...). Nadto wykazem zmian gruntowych dokonanych w KW nr (...) zamieniono ww. działki na działki o numerach: (...),(...), (...), (...), (...), (...) stanowiących łączną powierzchnię 8,8330 ha.

dowód: kserokopia księgi wieczystej o nr KW (...), (k. 110-118, 319-326), wykaz zmian gruntowych w KW (...)-oznaczona lit. A, (k. 119-121, 319-321).

Na mocy decyzji z dnia 27 października 1983 roku Skarb Państwa przejął na własność działki nr (...). Wobec powyższego J. G. (1) wyłączył i pozostawił na własność działkę nr (...) o powierzchni 0,1497 ha, posiadającą wzniesione zabudowania. Z kolei działkę nr (...) o powierzchni 5,4250 ha dopisano do księgi wieczystej nr (...). Następnie przez Skarb Państwa przejęte zostały kolejne działki (nr (...) – KW (...)). Po czym w dniu 22 maja 1990 roku działka nr (...) o powierzchni 5,4250 została podzielona na działki (...). Dokonano również nowego pomiaru w wyniku, którego nastąpił przybytek powierzchni o 0,2468 ha.

dowód: kserokopia pisma Urzędu Miasta i Gminy w T. z dnia 05.05.1984, (k. 122, 324), kserokopia decyzji Naczelnika Miasta i gminy T. z dnia 27.10.1983 r., (k. 123-124, 322-323), kserokopia zawiadomienia Państwowego Biura Notarialnego w T. z dnia 19.06.1984r., (k. 125, 325), kserokopia wykazu zmian gruntowych (oznaczona lit C) z opisem oraz mapą (k. 327-330).

Wobec dokonanego odnowienia ewidencji gruntu i zmian gruntowych z dnia 09 listopada 2000 r., działki nr: (...) zostały podzielone przez Gminę T. na działki, którym nadano nową numerację – (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) o łącznej powierzchni 3,8721 ha. D. nr 2/11 otrzymała wówczas nowy numer: (...) i stanowiła powierzchnię 0,5235 ha.

Sporządzony akt notarialny z dnia 24 maja 1990 roku (R. A numer (...) na rok 1990), nie został wniesiony do ewidencji gruntów, co spowodowało, że powód (...) w T. nadal widniała jako właściciela ww. nieruchomości.

dowód: kserokopia wykazu zmian gruntowych Ne 1 K.W. (...), (k. 338-341), kserokopia decyzji z dnia 15.05.1992r., nr G.IV. (...)- (...), (k. 94-), decyzja z dnia 13.05.1995r., nr GG- (...)/95T, (k. 38),

Wobec dokonywania dalszych podziałów nieruchomości, zmianie uległa działka (...) o powierzchni 0,5235 ha, bowiem podzielono ją na działki (...) (0,3137 ha), nr (...) (0,1043 ha), oraz (...) (0,1055 ha), przy czym działka nr (...) widniała jako własność (...) w T., natomiast działka nr (...) jako własność J. G. (1) oraz działka (...) A. G.. Następnie działka o nr (...) weszła w skład działki nr (...) po uprzednio dokonanym połączeniu działek: (...) oraz (...). Działkę o numerze (...) podzielono na kolejne działki ((...), (...), (...), (...), (...)), przy czym działkę (...) pozostawiono w KW nr (...), a pozostałe działki sprzedano osobom trzecim.

dowód: kserokopia wyciągu z wykazu zmian danych ewidencyjnych KW Nr (...) z dnia 31.03.2009r., (k. 348-351), kserokopia KW nr (...) (k. 356-363).

Decyzją z dnia 01 lutego 1995 r., nr GG- (...) Kierownik Urzędu Rejonowego w T. przekazał nieodpłatnie na własność J. i K. małżeństwu G. działki (...) o powierzchni 0,1964 ha i (...) o powierzchni 0,1043 ha położone w T.

Pismem z dnia 22 lutego 1995 roku Kierownik Urzędu Rejonowego w T. wniósł o wykreślenie z KW nr (...) ww. działek i założenie nowej księgi wieczystej na rzecz J. i K. G. w oparciu o decyzję Kierownika Urzędu Rejonowego w T. nr GG- (...).

Decyzją z dnia 13 maja 1995 r., nr GG- (...) Kierownik Urzędu Rejonowego w T. podzielono ponownie działki. Zgodnie z wykazem zmian gruntowych dokonano zmiany w numeracji działek wskutek podziału działek nr: (...) o pow. 0,1964, (...) o pow. 0,4192 ha na działki nr (...) o pow. 0,0968 ha, (...) o pow. 0,996 ha, (...) o pow. 0,1055 ha i (...) o pow. 0,3137 ha w KW nr (...). Skutkowało to ponownym zwróceniem działki nr (...), z KW (...) do KW (...), nadto dokonano przekazania nieodpłatnie na własność J. i K. małżeństwu G. działki (...) o powierzchni 0,1964 ha, (...) o powierzchni 0,1043 ha, (...) o powierzchni 0,1055 ha położone w T..

Dnia 30 maja 1995 r., Urząd Rejonowy w T. wniósł o wykreślenie z KW (...) ww. działek na podstawie decyzji z dnia 18 kwietnia 1995 r., w której wskazano, że uchylona została poprzednia decyzja z uwagi na nieustalenie granic działek zgodnie ich dotychczasowym użytkowaniem. Powyższe skutkowało złożeniem do Sądu kolejnego wniosku o ponowne wydzielenie działek z KW (...) nr: (...), (...), (...) z zawarciem wpisu własności na rzecz J. i K. małżeństwa G..

dowód: kserokopia decyzji z dnia 01.02.1995r., (k. 136), pismo z dnia 22.02.1995r., (k.135), pismo z dnia 22.02.1995r., wraz z wykazem zmian gruntowych (k. 143-204), pismo z dnia 30.05.1995r., (k. 138), decyzja nr (...) z dnia 18 kwietnia 1995r., (k. 139), kserokopia pisma Kierownika Urzędu Rejonowego w T. z dnia 31.05.1995r., (k. 140), decyzja z dnia 13 maja 1995r., (k. 141).

Umową darowizny z dnia 18 czerwca 2007 roku, R. A (...), przekazano J. B. działkę nr (...) o powierzchni 0,0968 ha (KW nr (...)). Z kolei działkę o nr (...) o powierzchni 0,1055 ha J. G. (1) (spadkobierca J. i K. G.) przekazał na mocy umowy darowizny sporządzonej w dniu 20 marca 2008 roku, R. A nr (...) P. i A. małżeństwu G..

Na skutek przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego Starosta(...) pismem sporządzonym w dniu 29 listopada 2012 roku zwrócił się do Wojewody (...) o stwierdzenie nieważności decyzji Kierownika Urzędu Rejonowego w T. nr GG- (...) z dnia 13 maja 1995 r. Wówczas w treści pisma zostało przyznane, iż w wyniku niedopilnowania przez Skarb Państwa przeoczono fakt, że część działki nr (...) była obciążona prawem dożywotniego użytkowania na rzecz J. i K. G., a co więcej w momencie dokonanej przez Skarb Państwa odnowienia ewidencji gruntów nie została odnotowana zamiana gruntów, co skutkowało tym, że działka dalej figurowała jako własność Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w T..

Dnia 04 stycznia 2013 roku Wojewoda (...) przekazał wniosek do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w P.. W odpowiedzi na powyższe Samorządowe Kolegium Odwoławcze w P. poinformowało Starostę (...), że brak jest podstaw do wszczęcia postępowania o stwierdzenie nieważności decyzji i zasugerowało wznowienie postępowania przez organ w oparciu o art. 145 § 1 pkt. 5 k.p.a.

Wobec powyższego w dniu 16 maja 2013 roku organ postanowieniem nr GN. (...)10.2012.2013.AP wznowił postępowanie. Przeprowadzone postępowanie skutkowało wydaniem przez Starostę (...) decyzji z dnia 18 lipca 2013 roku, którą stwierdzono wydanie z naruszeniem prawa ostatecznej decyzji Kierownika Urzędu rejonowego w T. z dnia 13 maja 1995r., znak GG- (...). W uzasadnieniu powyższej decyzji zostało stwierdzone, że Kierownik Urzędu Rejonowego w T. wydając ww. decyzję z dnia 13 maja 1995r., nie był świadom faktu wcześniejszego przekazania działek oznaczonych ewidencyjnymi numerami: (...) i (...) na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w T. w ramach dokonanej zamiany, bowiem wspomniana zamiana nie została wniesiona do ewidencji gruntów, stąd też działki te widniały jako własność Gminy T.. Zatem decyzja powyższa została wydana w części z naruszeniem prawa własności powoda.

dowód: kserokopia decyzji z dnia 18.07.2013r., nr GN. (...)10.2012.2013.AP, (k. 34-35), pismo z dnia 29.11.2012r., nr GN.682.28.2012.AP, (k. 32-33), pismo z dnia 19.06.2012r., (k. 36).

Dążąc do ugodowego załatwienia sporu strony podjęły negocjacje dotyczące przyznania powodowi rekompensaty związanej z naruszeniem własności nieruchomości będącej własnością Spółdzielni oznaczonej nr ewidencyjnym (...) i (...) o łącznej powierzchni 0,2100 ha położonej w T..

W ramach powyższego pismem z dnia 24 stycznia 2014 roku Starosta (...) nie kwestionował zasadności roszczenia strony powodowej i zaproponował odszkodowanie w kwocie 135.000,00 zł zgodnie z wyceną dokonaną przez rzeczoznawcę majątkowego. Powód przychylił się do propozycji strony pozwanej, jednakże w wyniku odmowy akceptacji ww. porozumienia stron przez Wojewodę (...), pismem z dnia 02 lutego 2014 roku Starosta (...) odmówił wypłaty odszkodowania.

Wobec powyższych okoliczności pismem z dnia 07 lipca 2014 roku skierowanym do Skarbu Państwa-Starosty (...)powód wezwał do dobrowolnego uregulowania w terminie 7 dni kwoty 167.840,00 zł tytułem naprawienia szkody wyrządzonej przez wydanie z naruszeniem prawa ostatecznej decyzji Kierownika Urzędu Rejonowego w T. z dnia 13 maja 1995r., znak GG- (...).

dowód: pismo Starosty (...) z dnia 24.01.2014r., (k. 31), pismo Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z dnia 27.01.2014r., (k. 30), pismo Wojewody (...) z dnia 24.03.2014 r., (k. 29), pismo Starosty (...) z dnia 02.02.2014r., (k. 28), pismo z dnia 07.07.2014r., (k. 7), operat szacunkowy sporządzony w kwietniu 2014 r. (k. 8-27).

W toku przedmiotowego postępowania celem określenia wartości spornych nieruchomości Sąd na mocy postanowienia z dnia 24 lipca 2015 roku zasięgnął opinii biegłego sądowego z dziedziny wyceny nieruchomości. Stąd też określono wartość rynkową nieruchomości gruntowej w postaci działki nr (...) o powierzchni 0,1043 ha w wysokości 64.583,00 zł, natomiast wartość niezabudowanej nieruchomości gruntowej znajdującej się na działce nr (...) o powierzchni 0,1055 ha określono na kwotę 65.326,00 zł.

dowód: opinia biegłego sądowego z dnia 08 lipca 2017 roku, (k. 445-480).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o następującą ocenę dowodów.

W myśl art. 244 § 1 k.p.c. dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do dokumentów urzędowych sporządzonych przez organizacje zawodowe, samorządowe, spółdzielcze i inne organizacje społeczne w zakresie zleconych im przez ustawę spraw z dziedziny administracji publicznej.

Sąd dał wiarę wszystkim dokumentom urzędowym znajdującym się w aktach niniejszej sprawy oraz w aktach spraw.

Sąd nie zaliczył w poczet materiału dowodowego opinii biegłego sądowego mgr inż. J. G. (2), albowiem jest to opinia prywatna, która została sporządzona na zlecenie strony powodowej, w związku z tym istnieje ryzyko, że została sporządzona w sposób stronniczy z korzyścią dla strony powodowej. Art. 244. § 1.

W toku postępowania przeprowadzono również dowód z opinii biegłego sądowego z dziedziny rolnictwa oraz wyceny nieruchomości mgr. inż. M. H. z dnia 15 sierpnia 2016 roku pisemną opinię uzupełniającą z dnia 08 lipca 2017 roku oraz ustną opinię uzupełniającą z dnia 10 lipca 2017r. Biegła sporządziła opinię w oparciu o dokumentację z akt sprawy, analizy informacji z ksiąg wieczystych, map ewidencyjnych, wizji lokalnej na nieruchomości, celu jej wyceny, dostępności do nieruchomości, stanu aktualnego zagospodarowania terenu nieruchomości, przebiegu i rozmieszczenia sieci infrastruktury technicznej i urządzeń komunalnych, czynników kształtujących wartość przedmiotowych nieruchomości, niezbędnych w celem ustalenia stanu nieruchomości na datę jej wyceny zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami i zmianie tej ustawy z dnia 5.11.2009 roku, ustawie z dnia 27.03.2003 r., o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawie o księgach wieczystych i hipotece, rozporządzeniu w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego. W ocenie Sądu, mimo podnoszonych przez strony zarzutów po złożeniu przez biegłą opinii uzupełniającej ustnej i pisemnej ostatecznie Sąd uznał, że sporządzone opinie mogły posłużyć za źródło miarodajnych ustaleń faktycznych sprawy i w jego ocenie były przydatne dla rozstrzygnięcia przedmiotowego postępowania, gdyż były rzeczowe i logiczne i sporządzone zgodnie z ww. przepisami prawa, a zatem mogły stanowić podstawę dokonanych ustaleń faktycznych.

Sąd uznał za wiarygodne w pełni zeznania prezesa powodowej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w T. T. M.. W ocenie Sądu jego zeznania były szczere, logiczne i znajdowały odzwierciedlenie w zgromadzonym w przedmiotowej sprawie materiale dowodowym.

Sąd oddalił wnioski dowodowe pełnomocnika Skarbu Państwa o dopuszczenie dowodu z ponownej opinii biegłego a także o zwrócenie się do Komisji Arbitrażowej (...) Federacji (...) celem oceny opinii sporządzonej w prawie przez biegłą.

Powyższe wnioski dowodowe Sąd oddalił jako bezprzedmiotowe z uwagi na fakt że biegła sporządziła w sprawie dwie opinie sądowe, w tym sporządziła opinię uzupełniającą i w ocenie Sądu nie ma potrzeby powoływania kolejnego biegłego, gdyż ewentualna nowowydana opinia nie będzie sporządzona w sposób nieodbiegający od pierwotnej, bądź wprost przeciwnie będzie stanowiła całkowicie odmienną opinię, wówczas w takiej sytuacji istnieje duże prawdopodobieństwo, że któraś ze stron postępowania ponownie wystąpi z wnioskiem o dopuszczenie dowodu z opinii kolejnego biegłego sądowego, co w konsekwencji spowodowałoby przedłużenie przedmiotowego postępowania, a należy wskazać, że w ocenie Sądu sporządzone w sprawie opinie są wyczerpujące i Sąd nie widzi konieczności powoływania biegłego celem sporządzenia kolejnej opinii w sprawie. Nadto odnosząc się do wniosku strony pozwanej dotyczącego oceny sporządzonej przez biegłą opinii, trzeba zaznaczyć, że to w ocenie Sądu leży kwestia uznania przydatności dowodu z opinii biegłego dla rozstrzygnięcia przedmiotowego postępowania i merytoryczności sporządzonej przez biegłego opinii sądowej. Sąd oceniając powyższe wnioski dowodowe miał na uwadze, iż dotychczas zebrany w sprawie materiał dowodowy w jego ocenie pozwalał na dojście do wniosków końcowych, a tym samym na merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy, stąd też oddalił ww. wniosek dowodowy.

Sąd zważył, co następuje:

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny, powództwo podlegało uwzględnieniu,

Stosownie do treści art. 65 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 21 stycznia 2000 r., o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji publicznej (Dz. U. Nr 12, poz. 136) należało wskazać, iż właściwym *satis fisci* reprezentującego Skarb Państwa w przedmiotowej sprawie jest Wojewoda (...). Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 1970, wydanym w sprawie o sygn.. akt: II CR 445/68. OSNC 1970/10/190 w razie stwierdzenia, że odpowiedzialność Skarbu Państwa nie dotyczy wszystkich występujących jednostek organizacyjnych, sąd nie orzeka o oddaleniu powództwa odnośnie tych jednostek.

Materię regulującą odpowiedzialność odszkodowawczą organów administracji państwowej w przedmiocie szkody wyrządzonej decyzją administracyjną reguluje w obowiązującym aktualnie stanie prawnym art. 417 § 2 k.c., który to wszedł w życie dnia 01 września 2004 roku, w wyniku uchwalenia ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz.1692). W ustawie tej przepisem art. 2 ust. 2 uchylono art. 153 k.p.a. w całości w jego dotychczasowym brzmieniu. Jednakże analogicznie, zgodnie z art. 5 przywołanej ustawy nowelizującej z dnia 17 czerwca 2004 r., do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed dniem wejścia w życie omawianej ustawy ma zastosowanie art. 417, art. 419, art. 420, art. 420¹, art. 421 ustawy kodeks cywilny, a także art. 153, art. 160 oraz art. 161 § 5 ustawy kodeks postępowania administracyjnego, w jej brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie przedmiotowej ustawy.

Nadto jak wynika z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 1989 roku, w sprawie o sygn. CZP 58/88, podjętej w składzie 7 sędziów należy uznać, że podstawę odpowiedzialności za szkody, jakie poniosła strona na skutek wydania decyzji administracyjnej dotkniętej wadą uzasadniającą wznowienie postępowania administracyjnego bądź wskutek uchylecia takiej decyzji w wyniku wznowienia postępowania, stanowi przepis art. 417 k.c.

Strona powodowa wywodząc swoje roszczenie na podstawie art. 153 k.p.a. w związku z art. 417 § 1 k.c. winna wykazać stosowne przesłanki odpowiedzialności, a mianowicie szkodę, związek przyczynowy oraz winę funkcjonariusza. Z kolei uchylenie decyzji wydanej z naruszeniem art. 145 § 1 k.p.a., bądź stwierdzenie wadliwości wspomnianej decyzji będzie jednoznaczne z wykazaniem przesłanki bezprawności. Dodatkowo powiązanie art. 153 k.p.a. wprost wskazuje, iż zasada winy stanowi podstawową rolę, bowiem brak racjonalnych przesłanek, ażeby obciążać Skarb Państwa odpowiedzialnością, tylko i wyłącznie dlatego, że wydana została decyzja dotknięta wadą z art. 145 § 1 k.p.a., lecz wspomniana wada nie została zawiniona przez funkcjonariusza.

Aczkolwiek należy wskazać, że kwestia winy funkcjonariusza nie stanowi przesłanki odpowiedzialności Skarbu Państwa w oparciu o art. 417 § 1 k.c. w rozumieniu nadanym mu wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 04.12.2001r., w sprawie o sygn. AT SK 18/00, to jednak przepis ww. artykułu znajduje zastosowanie w tym znaczeniu w stosunku do zdarzeń oraz skutków prawnych, jakie powstały po wejściu w życie Konstytucji (17.10.1997r.). Z kolei decyzja Kierownika Urzędu Rejonowego w T., z którą strona powodowa wiąże wyrządzenie szkody została wydana w roku 1995. Zatem do określenia odpowiedzialności Skarbu Państwa ma zastosowanie art. 417 § 1 k.c. w jego rozumieniu ukształtowanym do czasu wejścia w życie Konstytucji.

Należy także wskazać, że mimo, iż stwierdzenie nieważności decyzji bądź stwierdzenie jej wydania z naruszeniem prawa przesądza o bezprawności, to nie przesądza o istnieniu normalnego związku przyczynowego pomiędzy decyzją wadliwą a szkodą. Stąd też ustalając odpowiedzialność z tytułu czynów niedozwolonych będą miały zastosowanie przepisy ogólne dotyczące związku przyczynowego, szkody i sposobów jej naprawienia zawarte w art. 361–363 k.c. (wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z 28 sierpnia 2015 r., sygn. III C 751/07, LEX nr 1952135). Zatem celem stwierdzenia istnienia przesłanki normalnego związku przyczynowego pomiędzy decyzją wadliwą, a szkodą koniecznym jest przeprowadzenie oceny w myśl art. 361 § 1 k.c. tj.: ustalenie czy szkoda nastąpiłaby również wówczas, gdyby wadliwa decyzja była zgodna z prawem (por: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 15 lipca 2015 r., sygn. I ACa 91/15, LEX nr 1771299). W orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2008 roku wydanym w oparciu o art. 160 k.p.a. zostało wskazane, że stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnej stanowi wypełnienie

podstawowej przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej wynikającej z art. 160§ 1k.p.a., nie rozsądza jednak w sposób wiążący w stosunku do Sądu o istnieniu przesłanek wynikających z Kodeksu cywilnego, zwłaszcza o istnieniu normalnego związku przyczynowego pomiędzy wadliwą decyzją, a dochodzoną przez powoda szkodą.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że nietrafne pozostają twierdzenia strony pozwanej, iż nie została wykazana wysokość szkody przez stronę powodową oraz związek przyczynowy pomiędzy zaistniałą szkodą, a wydaną przez Kierownika Urzędu Rejonowego w T. decyzją z dnia 13 maja 1995 roku, znak GG- (...). Bowiern w wyniku wydania ww. decyzji zostało naruszone prawo własności powoda do nieruchomości oznaczonej nr ewidencyjnymi (...) oraz (...), położonej w T. o łącznej powierzchni 0,2100 ha, przez przekazanie nieodpłatnie ww. działek J. i K. G.. Co skutkowało poniesieniem przez powoda szkody w wysokości wartości nieruchomości przez niego utraconej w wyniku wydania z naruszeniem prawa ww. decyzji z dnia 13 maja 1995 r. W ocenie Sądu nie zachodzą żadne wątpliwości co do tego, że wyżej opisana decyzja z 13 maja 1995 r. pozostaje w związku przyczynowym ze szkodą ujmowaną jako utrata własności nieruchomości. Bowiern jak zostało wskazane w stanie faktycznym sprawy z treści powołanych wyżej dokumentów jednoznacznie wynika, że powód nabył od Skarbu Państwa w wyniku zamiany gruntów własność działki nr (...) o powierzchni 5235 m2. Poza sporem pozostaje również fakt, że wskutek dokonanego odnowienia ewidencji gruntów ww. działka (...) została podzielona w związku z czym uzyskała nową numerację ((...), (...), (...)). Nadto nie budzi wątpliwości także, że w następstwie wydania z naruszeniem prawa ostatecznej decyzji Kierownika Urzędu Rejonowego w T. z dnia 13 maja 1995 r., o sygn. GG-6017/11/95/T, zostało naruszone prawo własności strony powodowej do nieruchomości położonej w T., oznaczonej numerami ewidencyjnymi: (...) oraz (...) stanowiącymi łączną powierzchnię 0,2100 ha, poprzez przekazanie ich nieodpłatnie J. i K. G.. Zatem należy wskazać, że dalsze czynności funkcjonariuszy pozwanego były jedynie logicznym następstwem wydanej decyzji z dnia 13 maja 1995 r. Słusznie zatem powodowie wiążą odpowiedzialność pozwanego z wydaniem wskazanej decyzji. Ponieważ bezspornie decyzja ta została wydana z naruszeniem prawa – co wynika z decyzji Starosty (...) wydanej dnia 18 lipca 2013 roku, którą to stwierdzono wydanie z naruszeniem prawa ww. ostatecznej decyzji Kierownika Urzędu Rejonowego w T. z dnia 13 maja 1995r. stąd niewątpliwie należy ją uznać za pozostającą w związku przyczynowym ze szkodą wynikającą z naruszenia prawa do nieruchomości poprzez nieodpłatne wydanie jej ww. osobom.

Nadto pozwany Skarb Państwa powołał się również na zarzut przedawnienia roszczenia. Niemniej w realiach niniejszej sprawy, w ocenie Sądu, brak jest podstaw prawnych do uwzględnienia zarzutu przedawnienia. Celem dokonania analizy zarzutu przedawnienia koniecznym jest ustalenie początku biegu terminów przedawnienia, który został określony w art. 442 k.c. Wyrokiem z dnia 2 grudnia 1998 r., wydanym w sprawie o sygn. akt: I CKN 910/97 Sąd Najwyższy uznał, że roszczenie odszkodowawcze z art. 417 k.c. w związku z art. 153 k.p.a. nie może ulec przedawnieniu zanim stanie się ono wymagalne, a nadto, że wymagalność tego roszczenia zależy od stwierdzenia po wznowieniu postępowania administracyjnego, tak jak w niniejszej sprawie - wydania decyzji administracyjnej z naruszeniem prawa. Jak to zostało objaśnione przez Sąd Najwyższy niezbędnym jest odniesienie normy wskazanej w treści art. 442 k.c., określającej zasady przedawnienia roszczeń wynikających z czynów niedozwolonych do ogólnej normy jaka została zawarta w treści art. 120 § 1 zd. 1 k.c., a mianowicie wskazującej, że bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Z przywołanej normy wynika, iż przedawnienie nie może rozpocząć swego biegu przed dniem, w którym osoba uprawniona mogła dochodzić zaspokojenia roszczenia. Należy także wskazać, że czy to umieszczenie tej normy w części ogólnej kodeksu cywilnego, bądź sformułowanie, które nie zawiera żadnych ograniczeń, wskazują, że norma ta ma zastosowanie do wszystkich wypadków przedawnienia roszczeń majątkowych. Nadto dodatkowo zostało wskazane, że stosowanie dziesięcioletniego terminu przedawnienia, jaki przewiduje art. 442 § 1 k.c., nie budzi jakichkolwiek wątpliwości w sytuacjach typowych tj.: gdy data zdarzenia zbiega się z datą powstania szkody, oraz z datą wymagalności roszczenia. Nie mniej jednak problem może się pojawić w sytuacji, gdy szkoda powstanie później niż zdarzenie, które je wywołało, bądź też kiedy wymagalność roszczenia nie zbiega się w czasie ze zdarzeniem wywołującym szkodę, a zwłaszcza w sytuacji, w której uprawniony uzyska możliwość dochodzenia roszczenia po upływie 10 lat od zdarzenia wyrządzającego szkodę. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu podniósł również, że na uznanie zasługuje pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 1959 r., sygn. akt: 1 CR 890/58 - OSP 1960, z. 5, poz. 263, jak i w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 17 czerwca 1963 r. w sprawie o sygn. akt: III CO 38/62 - OSNC 1965, z. 2, poz. 21. Powyższe orzeczenia zapadły w oparciu o art. 108 p.o.p.c.

i art. 283 k.c., co nie pozbawia ich aktualności z uwagi na zasadniczą zbieżność ujętych tam regulacji adekwatnie do dyspozycji art. 120 § 1 k.c. oraz art. 442 k.c. Zarówno w jednym, jak i drugim przypadku, Sąd Najwyższy zaprezentował pogląd, że na gruncie prawa cywilnego nie do przyjęcia jest uznanie sytuacji, w której można byłoby przyjąć, iż podmiot uprawniony, wskutek przedawnienia, utraciłby roszczenie jeszcze zanim mógł go dochodzić. Nadto, że przedawnienie roszczenia nie może rozpocząć swojego biegu w dacie wcześniejszej aniżeli ta, w której dane roszczenie powstało. Powyższe stanowisko zostało także podzielone w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2010 r. w sprawie o sygn. akt: I CSK 328/09, a także z dnia 5 kwietnia 2006 r. wydanym w sprawie o sygn. akt: IV CSK 177/05 bez bardziej wnikliwej analizy.

Jeśli źródłem powstania szkody jest decyzja administracyjna, wówczas jej wadliwość należy stwierdzić w formie decyzji uchylającej wspomnianą wadliwą decyzję w postępowaniu o wznowienie postępowania, bądź w postaci decyzji stwierdzającej wydanie zaskarżonej decyzji z naruszeniem prawa zgodnie z treścią art. 151 § 2 k.p.a. Jednakże wyłączone jest badanie kwestii wadliwości wspomnianej decyzji administracyjnej przez sąd przed, którym toczy się postępowanie o odszkodowanie, bowiem takie działanie doprowadziłoby do kontroli ww. decyzji przez Sąd powszechny, co jest niedopuszczalne. Zatem, żeby wystąpić z roszczeniem odszkodowawczym koniecznym jest wykazanie przez stronę istnienia decyzji uchylającej wadliwą decyzję w postępowaniu o wznowienie postępowania, bądź w decyzji, którą stwierdzono wydanie decyzji z naruszeniem prawa. Stąd też, żeby można było zainicjować postępowanie odszkodowawcze na podstawie przepisów kodeksu cywilnego, koniecznym jest posiadanie ww. decyzji administracyjnej stanowiącej niezbędną przesłankę roszczenia.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że pozwany nie wykazał podnoszonego przez siebie zarzutu przedawnienia. Jak należy zauważyć bieg terminu przedawnienia roszczenia w przedmiotowej sprawie nie rozpoczął się od daty wydania decyzji Kierownika Urzędu Rejonowego w T. z dnia 13 maja 1995 roku znak GG- (...), tylko od daty uprawomocnienia się decyzji wydanej w dniu 13 lipca 2013 roku przez Starostę (...), znak GN. (...).10.2012.2013.AP, w której zostało stwierdzone wydanie z naruszeniem prawa wskazanej wyżej decyzji Kierownika Urzędu Rejonowego w T. z dnia 13 maja 1995 roku.

Podsumowując, w wyniku uznania przez Sąd, że strona powodowa wykazała przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego Skarbu Państwa, a jednocześnie nie doszło do przedawnienia dochodzonego roszczenia, należy w dalszej kolejności rozważyć wysokość należnego im odszkodowania.

W ocenie Sądu wysokość szkody poniesionej przez stronę powodową, tytułem odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez wydanie z naruszeniem prawa decyzji ostatecznej Kierownika Urzędu Rejonowego w T. z dnia 13 maja 1995r., odpowiada szacunkowej wartości rynkowej tych nieruchomości obliczonej według stanu na dzień 13 maja 1995 r., czyli na dzień wydania decyzji stanowiącej źródło szkody, natomiast według cen nieruchomości z chwili dokonania wyceny. Wskazany wyżej sposób wyliczenia odszkodowania wynika z treści przepisów art. 363 § 1 i 2 k.c., do których odsyła art. 160 § 2 k.p.a. Wysokość odszkodowania powinna stanowić wyrównanie różnicy pomiędzy obecnym stanem majątkowym powoda, a stanem, jaki by istniał, gdyby nie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 11 stycznia 2013 r., sygn. akt I ACa 350/12, LEX nr 1271990).

Celem ustalenia wartości prawa własności nieruchomości gruntowych, niezabudowanych zlokalizowanych w T. Os. (...) w tym działek numer (...) o powierzchni 0,1043 ha zapisanej w KW nr (...) oraz działki nr (...) o powierzchni 0,1055 ha zapisanej w KW nr (...) utraconych przez powoda dopuszczono dowód z opinii biegłego sądowego w dziedzinie rolnictwa i wyceny nieruchomości. W ocenie Sądu pozyskana w przedmiotowym postępowaniu opinia biegłej stanowiła podstawę ustalenia wysokości należnego powodowi odszkodowania. Zaznaczyć należy, że opinia została sporządzona zgodnie z zasadami metodyki wyceny na podstawie szerokiej analizy stanu nieruchomości w oparciu zarówno o dokumentację z akt sprawy, analizy informacji z ksiąg wieczystych, map ewidencyjnych, wizji lokalnej na nieruchomości, celu jej wyceny, dostępności do nieruchomości, stanu aktualnego zagospodarowania terenu nieruchomości, przebiegu i rozmieszczenia sieci infrastruktury technicznej i urządzeń komunalnych, czynników kształtujących wartość przedmiotowych nieruchomości, niezbędnych celem ustalenia stanu nieruchomości na datę jej wyceny.

Strony postępowania po zapoznaniu się z treścią opinii złożyły zastrzeżenia do jej treści, jednak biegła ustosunkowała się do treści zarzutów w opinii uzupełniającej oraz podczas przesłuchania jej na terminie rozprawy w sposób pełny. W prawdzie po uzupełnieniu opinii przez biegłą sądową, co do zasady strona powodowa nie zgłaszała dalszych wątpliwości, jednakże pozwany wniósł o dopuszczenie dowodu z dodatkowej opinii biegłego. Przedmiotowy wniosek podlegał oddaleniu.

Wobec powyższego uznając opinię biegłej sądowej za rzetelną i profesjonalną, przyjęc należało, że wartość prawa własności ww. nieruchomości według stanu na dzień wyceny wynosiła dla: nieruchomości gruntowej w postaci działki nr (...) o powierzchni 0,1043 ha w wysokości 64.583,00 zł, natomiast wartość niezabudowanej nieruchomości gruntowej znajdującej się na działce nr (...) o powierzchni 0,1055 ha określono na kwotę 65.326,00 zł.

Zatem biorąc powyższe pod uwagę, na mocy wyżej powołanych przepisów Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę 129.909,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 07 października 2019 r. do dnia zapłaty, o czym orzeczono w pkt. 1 wyroku, jednocześnie oddalając w pozostałym zakresie roszczenie jako nadmiernie wygórowane, o czym orzeczono w pkt. 2 wyroku.

W pozwie powód żądał zasądzenia odsetek od dochodzonego roszczenia w postaci odsetek ustawowych, liczonych od dnia wydania orzeczenia zasądzającego odszkodowanie do dnia zapłaty. Sąd uznając powyższe za zasadne uwzględnił roszczenie odsetkowe zgodnie z żądaniami pozwu.

Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 100 k.p.c. rozdzielając je stosunkowo strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony (art. 98 § 3 k.p.c.). Wedle art. 99 k.p.c. stronom reprezentowanym przez radcę prawnego lub rzecznika patentowego oraz Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata. Zgodnie z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (jedn. tekst Dz.U. z 2016 poz. 1313) koszty zastępstwa procesowego zasądzone lub przyznane Skarbowi Państwa w sprawie, w której zastępstwo procesowe Skarbu Państwa wykonuje Prokuratoria Generalna, przysługują Skarbowi Państwa - Prokuratorii Generalnej. W związku z tym, zgodnie z § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2015 r. poz. 1801), do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji. Zatem w niniejszej sprawie, w przedmiocie kosztów zastępstwa procesowego, należało zastosować regulacje rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 461).

Wysokość zgłoszonego przez stronę powodową roszczenia wynosiła 167.840,00 zł. Zostało ono uwzględnione w wysokości 129.909,00 zł, co oznacza, że powód wygrał proces w 77 %.

Na koszty procesu poniesione przez powoda składają się: opłata od pozwu w wysokości 8.392,00 zł, koszty związane z przeprowadzeniem dowodu z opinii biegłego 4.890,77 zł, koszty zastępstwa procesowego powoda w wysokości 3.600,00 zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł, czyli łącznie 13.012,82 zł.

Koszty procesu poniesione przez pozwanego zgodnie z wyżej powołanymi przepisami stanowią wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 3.600,00 zł wraz z podatkiem VAT 23%- 828,00 zł.

Zatem wskazać należy, że powód wygrał proces w 77%, natomiast pozwany w 23%. W konsekwencji powyższego Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 12.184,82 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie wyżej powołanych przepisów prawa, orzeczono jak w sentencji wyroku.

Sędzia Przemysław Okowicki